

Aco Jerant

Bogati ubožec iz Assisija

SŠK-SKU

CELJSKA MOHORJEVA DRUŽBA
— Prva slovenska založba —

VSEBINA

Uvodna beseda

(Msgr. Stanislav Zore OFM) 7

1 Srednji vek 10

2 Frančiškovo rojstvo 12

3 Kralj mladih 14

4 Frančišek v zaporu 16

5 Kdo ti lahko da več? 18

6 Srečanje z beračem v trgovini 20

7 Srečanje z gobavcem 22

8 Jezus mu spregovori s križa 24

9 Frančišek se sleče pred škofom 26

10 Med razbojniki 28

11 Frančišek popravlja cerkev svetega Damijana 30

12 Spoznanje poslanstva v Porcijunkuli 32

13 Frančišku se pridružijo prvi bratje 34

14 Frančišek pri papežu Inocencu 36

15 Kmet prežene Frančiška in brate 38

16 Sveta Klara 40

17 Bilokacija – biti na dveh krajih hkrati 42

18 Frančišek, brat vsem ljudem in živalim 44

19 Pridiga pticam 46

20 Volk iz Gubbia 48

21 Štiridesetdnevni post na otoku Peruškega jezera 50

- 22 Pred sultanom 52
- 23 Brat ogenj 54
- 24 Frančišek ozdravi gobavca 56
- 25 Frančišek spreobrne tri roparje 58
- 26 Žive jaslice v Grecciu 60
- 27 Kristusove rane na La Verni 62
- 28 Hvalnica stvarstva 64
- 29 Frančiškova smrt 66
- 30 Frančiškov pogreb 68
- 31 Čudeži po Frančiškovi smrti 70

Litanije Matere Božje 72

UVODNA BESEDA

Frančišek nam je zelo blizu. Ne samo tistim, ki imajo ime po njem, ampak tudi mnogim drugim, tudi tistim, ki pravijo, da ne verujejo. Zelo dobro se spomnim nekega potovanja z vlakom, na katerem je bil tudi pomemben mož naše povojne oblasti – neveren, seveda. Vprašal me je, kdo sem. Odgovoril sem, da sem frančiškanski bogoslovec. In on nato: »Frančiškanski – katerega Frančiška?« Povedal sem: »Asiškega.« »O, to pa je tisti Frančišek, ki je prinesel rože in sonce v evropsko poezijo!«

Zato sem vesel, da bodo šmarnice za otroke letos naši mladi generaciji približale tega svetnika, ki je s svojim odnosom do Boga, ljudi in stvarstva zaznamoval vsa stoletja do danes. Prav letos obhajamo 800 let od njegove smrti. Papež Leon XIV. je zato razglasil leto svetega Frančiška, ki bo trajalo do 10. januarja 2027.

Ob imenu svetega Frančiška Asiškega veliki večini pride na misel podoba, ki jo je imel gospod, o katerem sem govoril zgoraj: veselega svetnika, ki svobodno roma po deželi, nagovarja ljudi, pridiga pticam in ribam, poje o rožah in soncu; svetnika, ki vse stvarstvo in vse ljudi nagovarja kot brate in sestre.

Skozi letošnje šmarnične odlomke pa bomo prihajali bližje svetniku, ki je od konca dvanajstega in v začetku trinajstega stoletja prehodil pot, tisto notranjo pot srca, ki je spremenila njegov način gledanja in njegov način odnosov z ljudmi in stvarmi.

Naj omenim samo nekaj mejnikov njegovega življenja. Kot mladenič je rasel s sanjami o slavi. Bil je prepričan, da je rojen za velike reči, predvsem pa je bil ob tem prepričan, da ga bodo vsi občudovali. V svojih sanjah je vedel, kako bo to slavo dosegel, pa tudi, kje se bo to zgodilo. Ni pa mu bilo čisto jasno, kdaj bo postal slaven. Ko je s sanjami v glavi hodil po poti slave, se mu je zgodil pogovor, ki ga je zbegal.

»Kdo ti lahko da več, gospodar ali hlapec?«

»Gospodar,« je glasu v svojem srcu dejal Frančišek.

»Zakaj pa potem tekaš za hlapcem?«

Na to vprašanje je Frančišek odgovoril z najpomembnejšim vprašanjem svojega življenja: »Gospod, kaj hočeš, da storim?« S tem vprašanjem se je začela Frančiškova pot, ki ga je v resnici pripeljala do slave; a ne slave mogočnega viteza, zmagovalca na bojnih poljanah, ampak do slave zvestega Božjega prijatelja in zmagovalca nad svojim srcem.

Skozi posamezne zgodbe letošnjih šmarnic za otroke bodo otroci in tudi drugi prihajali do spoznanja resnične Frančiškove podobe. Videli bodo, da v njegovem življenju niso bili samo sonce in cvetje in ptičje petje, ampak da je bila del življenja tudi tesnoba, ki jo je izpovedal pred Jezusovim križem: »O vzvišeni in veličastni Bog, razsvetli temine mojega srca. Daj mi pravo vero, trdno upanje in popolno ljubezen, razumnost in spoznanje, o Gospod, da se bom držal tvoje svete in resnične zapovedi.«

V Frančiškovem srcu ta molitev ni nikoli umolknila. Prosil je za Božjo luč v svojem srcu. In Bog mu je to luč podarjal. Čeprav je bil proti koncu svojega življenja že skoraj popolnoma slep, je začel šele takrat v resnici videti z očmi svoje notranjosti ter v vseh ljudeh in vseh stvareh odkrivati Boga, ga hvaliti in se mu zahvaljevati.

Ko boste letos skupaj s svetim Frančiškom hodili skozi mesec maj, naj tudi v vas vsak dan bolj raste pripravljenost sprejeti to, kar Bog hoče. Tako boste tudi vi vse bolj jasno videli, da vam je Bog povsod okoli vas podaril ljudi in stvari, ki vam prinašajo veselje in po katerih lahko Bogu dajete hvalo in zahvalo, kakor ga je hvalil in se mu zahvaljeval sveti Frančišek: »Najvišji, vsemogočni, dobri Gospod, tebi hvala, slava in čast in ves blagoslov.«

In sledili boste njegovemu klicu: *»Hvalite in povelečujte
mojega Gospoda in zahvalite se mu in služite mu v veliki
ponižnosti.«*

Msgr. Stanislav Zore OFM,
ljubljski nadškof metropolit

2

FRANČIŠKOVO ROJSTVO

Srednji vek, ki ga včasih imenujemo »temni vek«, ni bil nič bolj temen, kot je današnji. Ljudje so hodili peš, jahali konje ali pa se vozili na vozovih. Medicina se je šele začela razvijati in mnoge znanosti še niso obstajale. Ljudje pa so bili prav takšni kot danes: znali so se smejati in jokati, ljubiti in sovražiti, bili so verni in neverni.

Assisi je mesto, ki leži ob vznožju gore Subasio v italijanski pokrajini Umbrija. V njem se je ob koncu dvanajstega stoletja rodil eden največjih svetnikov, kar jih je kdaj živel. Da se razumemo, ni bil največji po telesni postavi. Nasprotno, sveti Frančišek je bil bolj majhne postave, temnejše polti in črnih las. Tipičen Italijan. Zaradi svojega življenja in dela, ki ga je opravil, je postal eden največjih svetnikov vseh časov.

Že njegovo rojstvo je nakazovalo, da bo nekaj posebnega. Njegov oče Pietro, po naše Peter, je bil trgovec z blagom. Dragocene tkanine je uvažal iz južne Francije, zato je bil pogosto odsoten od doma. Tudi tistega dne, ko naj bi njegova žena Pika rodila, ga ni bilo doma. *Donna Pika*, kot so jo naslavljali ljudje, nikakor ni mogla roditi. Ure in ure se je mučila in ženske, ki so bile pri njej, niso več vedele, kaj naj še storijo. Takrat je nekdo potrkal na hišna vrata.

»Le kdo nas moti v tem času?« je nejevoljno zamrmrala ena od babic, ki so bile ob porodnici.

»Pojdi in poglej!« je dejala *donna* Pika.

Žena je odšla do vrat in jih odprla. Na vratih je stal revno oblečen moški.

»Danes beračem ne dajemo ničesar, ker imamo veliko skrbi v hiši. Pridi jutri,« je hotela odpraviti reveža.

»Nisem prišel, da bi prosil,« je ta odgovoril. »Povejte *donni* Piki, da ne bo mogla roditi v hiši. Iti mora v hlev, tam bo rodila brez težav.«

Ženi je zaprlo sapo. Le kdo je ta mož in kaj pomeni to čudno sporočilo? Odhitela je do *donne* Pike in ji ponovila besede revnega moža.

»Od kod naj bi on vedel, da rojevam? Kako naj bi vedel, da otrok noče priti na svet?« se je vpraševala. »Prosim, pomagajte mi v hlev,« je odločno dejala.

»Pa ne vendar v hlev,« so ji ugovarjale žene. »V hlevu je vse umazano. Otrok lahko umre zaradi tega.«

»Ure in ure se že mučim, pa ne morem roditi. Kaj lahko izgubim? Nič. Pomagajte mi, da pridem do hleva,« je bila odločna.

Žene so ji pomagale v hlev. Zgodilo se je, kot je napovedal mož na vratih. *Donna* Pika je rodila zdravega sinčka. Kot Marija Jezusa ga je za trenutek položila v jasli. Vsi so se čudili temu dogodku in se spraševali, kaj naj bi to pomenilo.

Naslednjega dne so ga odnesli h krstu. Mama Pika je zanj izbrala ime Janez. Toda ko se je mož Peter vrnil s poti, mu je nadel ime Francesco [frančesko] – »mali francozek«.

Zahvali se staršem, da so ti podarili življenje.

5

KDO TI LAHKO DA VEČ?

Med mestoma Assisi in Perugia je prišlo do vojne. Mladenci so se oborožili, zajahali konje in odšli v boj. Med njimi je bil tudi Frančišek. Ker pa so prebivalci mesta Assisi bitko izgubili, je Frančišek tako kot mnogi drugi pristal v zaporu. Da bi ga rešil, ga je moral oče odkupiti.

Ko se je Frančišek bolan vrnil iz zaporu v Perugi, so mu doma nudili najboljšo možno bolniško oskrbo. Tako je počasi okreval in kmalu se je odpravil na prve sprehode po mestu in okolici. Čas v zaporu je na njem pustil posledice. Spoznal je še drugo plat življenja, namreč tisto brez zabav, veselja in vina. V zaporu je imel čas za premišljevanje o svojem življenju. Ko je hodil med polji, ga je pogled nanje puščal ravnodušnega. Nekdaj ga je napolnjeval z veseljem, zdaj pa je ostajal hladen.

Frančišek je čutil, da je življenje še kaj več kot le veseljačenje s prijatelji v majhnem Assisiju. Hotel je postati slaven vitez. Ne samo vitez, temveč slaven vitez. Zato je zopet začel razmišljati o avanturah, ki bi mu jih prineslo takšno življenje. Poznal je veliko zgodb o najbolj znanih vitezi in hotel je postati eden izmed njih. Ravno takrat so se številni vitezi odpravljali na križarsko vojno, da bi mesto Jeruzalem iztrgali iz rok muslimanov. Cilj je bil osvoboditev Svete dežele.

»Oče, hočem iti na križarsko vojno, osvoboditi sveto mesto Jeruzalem in postati vitez,« je Frančišek očetu razodel svoj načrt.

»Za to potrebuješ oklep, orožje, konja in služabnika, ki ti bo stregel,« je začel naštevati oče.

»Vem,« je prikimal Frančišek in vprašujoče pogledal očeta.

»Bom že uredil,« je pokimal oče.

Naročil je izdelavo sijajnega oklepa, kupil je najboljše orožje in močnega konja, ki bo ponesel njegovega sina v zmagoviti boj. Ko bo sin postal slaven, bo še bolj slaven njegov oče, ki mu je slavo omogočil. Tako se je Frančišek v bleščečem oklepu odpravil iz mesta in mnogi so ga pospremili. Niti sanjalo se jim ni, da se bodo kmalu spet videli.

Tiste noči je imel Frančišek zelo žive sanje, v katerih je videl razkošno vilo, polno oklepov in viteškega orožja. Nenadoma pa je zaslišal glas, ki je prihajal z neba: »Frančišek, kdo ti lahko da več, gospodar ali služabnik?«

»Gospodar, se razume,« je odgovoril Frančišek.

»Zakaj hočeš potem služiti služabniku?« ga je zopet vprašal Božji glas.

Frančišek je razumel, da je v tem primeru gospodar edinole Bog. Zato je naslednjega dne obrnil konja in se vrnil v Assisi. Ko je na poti srečal obubožanega viteza, mu je poklonil svojo viteško opravo in se kot berač vrnil domov.

Naberi šopek rož in ga podari svoji mami.

8

JEZUS MU SPREGOVORI S KRIŽA

V srednjem veku so se ljudje najbolj bali gobavcev. Strah jih je bilo, da bi se okužili in umrli. Tudi Frančišek se jih je bal. Nekega dne je nenadoma srečal gobavca, vendar ni pobegnil, temveč se mu je približal in mu celo poljubil roke. Od takrat se jih ni več bal in se mu niso več zdeli odurni.

Frančišek je pogosto odhajal v samoto in tam molil. Prosil je Boga, naj mu pokaže pot, po kateri naj hodi. Čutil je, da noče živeti kot njegov oče in številni ljudje, ki so se vsak dan pehali za čim večjim dobičkom. Vse, kar je nekoč cenil, se mu je naenkrat zazdelo prazno in ničvredno. Nič več ni organiziral glasnih zabav s prijatelji. Namesto družbe je iskal samoto, kjer je lahko nemoteno premišljeval, molil in se pogovarjal z Bogom. Večkrat se je zadrževal tudi v majhni, napol porušeni cerkvi svetega Damijana. Nad oltarjem je visel velik križ in pred njim je Frančišek pogosto molil. Jezus na tem križu ni bil upodobljen kot trpeči Kristus, temveč kot kralj, ki zre s križa naravnost v človeka, stoječega pred njim.

Ta Jezusov pogled je Frančiška privlačil, da je pogosto klečal pred njim ter nenehno ponavljal eno in isto vprašanje: »Gospod, kaj želiš, da storim?« Nekega dne pa mu je Jezus s križa spregovoril: »Pojdi in popravi mojo cerkev, ki se podira!«

Končno je dobil odgovor. Končno je dobil natančno navodilo. To je bilo tisto, kar si je Frančišek želel in za kar je prosil. Le da

takrat še ni razumel, da Jezus ni imel v mislih cerkvice svetega Damijana, temveč vesoljno Cerkev. Ves srečen zaradi jasnega odgovora je Frančišek odšel domov, naložil na konja bale blaga in odšel v Foligno [folínjo], bližnje mesto, kjer je bilo znano trgovsko središče. V tem mestu je prodal blago in konja. Vrnil se je k cerkvi svetega Damijana in poiskal duhovnika, ki je živel blizu cerkve ter skrbel zanjo. Ponudil mu je ves denar, ki ga je iztržil za blago in konja, da bi lahko začel obnavljati cerkev.

Duhovnik je dobro poznal Frančiškovega očeta, prav tako pa tudi Frančiška in njegove glasne zabave s prijatelji. Mislil je, da se Frančišek norčuje, da je to še ena izmed njegovih šal. Zato ni hotel vzeti denarja, a fantu je vseeno dovolil, da lahko pri cerkvi prebiva. Frančišek je vedel, da ga bo oče iskal po mestu in bo na vsak način hotel izvedeti, kam se je skril njegov sin. Mošnjo z denarjem je vrgel na okensko polico. Zatočišče si je našel v votlini pod cerkvijo. Več dni se je postil in molil. Iskal je odgovore na številna vprašanja. Zdelo se mu je, kot da tava v temi in nikakor ne more najti prave poti. Tako so minevali dnevi.

Nekega dne se je vrnil v mesto. Vedel je, da se bo moral srečati s svojim jeznim očetom in odgovarjati za svoja dejanja. Tega ni bil vesel, toda to je enostavno moral storiti.

Naberi šopek rož in okrasí Marijin oltarček.

KRISTUSOVE RANE NA LA VERNI

Da bi čim bolj podoživel dogodek v Betlehemu, je Frančišek prosil, da so v vasi Greccio ob božiču postavili žive jaslice. Postavili so jih v votlini, ki jo je Frančišek spremenil v kapelico. Frančišek je pri maši bral evangelij, ker je bil diakon.

Frančišek je hodil po mestih in pridigal. Pogosto pa se je umikal na samotne kraje, kjer je dneve in noči molil ter se pogovarjal z Bogom. Nekega dne je srečal grofa Orlanda. Grof je Frančiška poznal in ga visoko cenil. Vedel je tudi, da se Frančišek rad umakne na samotne kraje, kjer ni ljudi, ki bi ga motili pri molitvi.

»V Toskani imam goro, ki se imenuje La Verna. Ta gora je poraščena z drevesi ter umaknjena od vseh mest in naselij. Če ti bo kraj všeč, ti ga z veseljem podarim v zveličanje moje duše,« je grof dejal Frančišku.

»Bog naj vam povrne za to dobroto,« je Frančišek odgovoril grofu in z veseljem sprejel njegovo darilo.

Večkrat je odšel na goro in tam molil. Leto dni pred svojo smrtjo je šel na La Verno, da bi tam preživel štiridesetdnevni postni čas pred veliko nočjo. Za kraj molitve si je izbral skalno votlino, ki je bila skrita med drevesi in težko dostopna. Tam je molil in premišljeval. Vse svoje življenje je Frančišek v srcu nosil željo, da bi na svojem telesu občutil bolečine, ki jih je moral

prenašati Jezus, ko so ga bičali in križali. V postnem času se je poglobljajl v Jezusovo trpljenje, bolečine in zapuščenost, ki jo je doživiljal, ko so apostoli pobegnili.

Nihče ne ve, kaj se je dogajalo v votlini. Brat Leon, ki je bil z njim na La Verni, je pripovedoval, da je Frančišek videl angela serafa, ki se je spustil iz nebes. Imel je šest kril in na njegovem telesu je Frančišek videl Kristusove rane. Ko se je videnje končalo, je imel Frančišek na svojem telesu vseh pet ran. Kako se je to zgodilo, ne ve nihče, ker Frančišek o tem ni govoril. To je bil čudež, ki je potrjeval, kako tesno je bil Frančišek povezan z Jezusom. Po tem dogodku sta ostala še nekaj tednov na La Verni. Ker je Leon vedel, da bo počasi začel pritiskati mraz, saj je gora precej visoka, je začel Frančiška nagovarjati, da bi se vrnila med ljudi.

»Brat Frančišek,« mu je prigovarjal, »sama ne moreva ostati na tem samotnem kraju. Bolje bo, če se vrneva med ljudi. Tudi zdravje ti počasi peša in med brati ti bo lažje.«

Končno je Frančišek pristal, čeprav nerad, da se vrneti k Porcijunkuli. Samota La Verne mu je prirasla k srcu in nerad jo je zapustil. Vedel je, da bo pot zanj naporna. Zaradi bolečin, ki jih je imel, je Frančišek jahal na oslu, ki mu ga je podaril grof Orlando, ko sta ga obiskala. Mesec dni sta potovala in končno prišla do Porcijunkule.

*Pojdi za nekaj minut v samoto in zmoli desetko rožnega venca
»ki je za nas križan bil«.*